

Glas o škodljivosti žganja.

(Konec.)

Ne recite: „Kaj pa je škofu za to mar, ako mi žganje pijemo; saj ga za svoje dnarje pijemo“. — Vi ne zapijete le svojega dnarja, marveč tudi premoženje svoje žene in svojih otrok, ter celo rodbino (familio) nesrečno storite. Vi ne zapravljate le svojega zdravja in življenja, temveč tudi svoje poštenje in dobro vest, ter cele soseske nesrečne včinite. Vi zapravljate tudi svojo neumerjočo dušo, praznite nebesa in pekel polnite, zatirate dragi vinograd Kristusov, in ste krivi, de namesto žlahnega tersja poštenih božjih otrok le robidje požvinjenih pošast v njem raste; za sladko grozdje svetih čednost le strupne vinike grehov in hudobij rodi. To, preljubi, tudi vašega škofa in vse duhovne pastirje močno zadeva, ki bodo enkrat za vas na sodbi stali. Gorje nam, ako molčimo, kedar se sovražnik bliža. Sovražnik je nesrečno žganje, ki se hoče našega ljudstva lotiti. Povzdigati moramo kakor trobenta svoj glas, in oznanovati ljudstvu njegove pregrehe. Bog bode vaše duše iz naših rok terjal.

Sveta volja božja je, de Vi gospodarji svoji družini in delavcem žganja ne dajate, in jih ne razvadite, de se Vam v žganje ne zgubijo. Jim nimate dati vina, ne ola (pira), ne gruševca pri težkem delu, v živežu jim zboljšate, de bo mir, ljubo zdravje in sreča pri Vas ostala. Sovražnega žganja varujte med svoje ljudi, kakor nar veči nesreče!

Sveta volja božja je, de se med seboj posvarite, ako čutite, de se kdo v nesrečno žganje podaja. Vi njegovo dušo rešite; in to veliko velja! Le posvarite, prosite, naj nikar žganja sam ne pije, pa tudi drugim ne kupuje. Ne henjate, dokler žganopivca pravemu spovedniku v roke ne spravite; pa tudi molite in prosite Boga, naj mu da milost in pomoč ne kaple žganja okusiti. Obljuba, de se hoče po malem žganja odvaditi, je prazna in goljufna obljuba. Grehu in pa hudi navadi se mora človek na enkrat odsekati, alj pa nikolj.

Koliko veselja človek ima rešiti človeka iz smertne nevaršine ognja alj pa vode! Še večje veselje nam bodi rešiti pijanca časne in večne nesreče, dati zakonski ženi zopet moža, otrokam zopet skerbniža očeta. Pa ne pozabimo, de je veliko bolj lahko človeka pred žganjem zavarovati, kakor odvaditi.

Pravoznanske pisma.

9. in poslednje pismo.

Tako, mislim, sim spolnil svoj namen, ob kratkim razložiti Slovencom obravnavo kazenske pravde, kakor jo sedANJI čas terja in kakor jo najdemo po vsem omikanem svetu z nekolikšnimi različnostmi, katerim se avstrijsko cesarstvo gledé na dosihmal obstoječe ravnavo bliža. Kdor pristransko ne misli, je gotove nade navdan, da bo naša vlada na začetni poti previdnega napredka o kazenski ravnavi vedno naprej postopala in sčasoma pravila zatožbe, ustnosti in javnosti v polnem obsežku in z vsimi nasledki v veljavnost postavila.

Nam takošna ravnavo kazenske pravde, če je v rokah samostojnih in naravnost od deržave izvoljenih sodnikov, za nar bolj naravno tedaj za edino in gotovo pripomoč velja, po kateri se pripravlja pot, pri nas sedaj overžene porotne sodbe sčasoma zopet vpejati in jih stanovitno vstanoviti.

Kar pa zgodovino porotnih sodb vtiče, se nčemo sedaj v pravdo s tistim dopisnikom spuštati, ki je

unidan iz Gradca v „Augsburgarce“ pisal, da porote so prvotna naprava starih Nemcov, in da po očividnih skušnjah pretekliga časa so tudi le edini Nemci, na priliko Tiroljci, vgodni za porotne sodbe, ne pa Lahi, tudi Ogri ne, in Slovani ne, ravno tako tudi s Slovani namešane ljudstva ne (po njegovih mislih menda tudi Angleži in Francozi ne).

Kolikošno zgodovinsko vednost o porotah imenovani mož po taci besedah razodeva, vsak berž vé, kteremu je za staro zgodovino porotnih sodb lekolčikanj mar bilo; tedaj se nčemo ne zastran zgodovine, pa tudi ne zastran vgodnosti različnih ljudstev sedaj v pretres dopisnikovega mnenja spuštati, marveč mu pustimo — celo domišljevano čast in slavo, ne motivši ga v njegovih sladkih sanjah. Xp.

Slovanski popotnik.

* Vredništvo „šolskega prijatelja“ v Celovcu je v 14. čislu razglasilo sledeče povabilo, ktero tudi „Novice“ rade svojim bravcom naznanijo, ker jih zamorejo zagotoviti, da „šolski prijatelj“ lepo svojo nalogo spolnuje in v čisto slovenskem jeziku je učenik učiteljem in učencem. Glasí se pa omenjeno povabilo takole: „Med ljudmi je misel raztrošena, da je „šolski prijatelj“ zaspal. Temu ni taka. „Šolski prijatelj“ od novega leta sem lepo redno izhaja in bode tudi zanaprej izhajal. Da se pa še ni toljko naročnikov oglasilo, koljkor bi jih želeli in koljkor bi jih tudi po pravici pričakovati smeli, po naših mislih iz tega pride, da je naš časopis še premalo med Slovenci poznan. Zatega voljo sedaj, ko ravno novo četrť nastopimo, vse častite vredništva taci časopisov, katerim omika in prosveta Slovincov pri sercu leží in ktere so z nami edne tiste misli, da je Slovencom dobro uravnanih šol in lepo izobraženih učiteljev tako živo treba, kot ribi vode, lepo povabimo kratko oznaniti, da „šolski prijatelj“ živi in u Celovcu izhaja. Dosedajne naročnike pa serčno prosimo, „šolsk. prijat.“ posebno sosednim gg. duhovnikom in učiteljem pokazati, da naj sami berejo in se naj sami prepričajo, kakšen duh u njem veje. Mislimo, da se nam ni treba tega sramovati, kar je dosedaj od „šolsk. prijat.“ na svitlo prišlo. Viditi, da nas ljubi slovenski bratje — vsak po svojej moči in po svojem potu — podpirajo, bode nas na novič spodbadalo, bode naše serce razveselilo: veselo serce pa rado in tudi dobro dela“. Cena „šolsk. prijatla“, ki vsak torek na pol pôli izhaja, velja na leto po pošti 2 fl. 12 krajc.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Gradca. Da bi se potrebi, želji in ravnopravnosti zadostilo, so prečastiti šolski svetovavec g. Hermann že lani vis. ministerstvu predlog za slovenskega učitelja na nižji rečni šoli, to je, v bivšima letoma štrtega razreda v Gradcu podali. Vis. ministerstvo je učenika dovolilo, pristavši, da se mu bode, ako skušnja potrebo tega poduka potrdi, pristojna nagrada ali plača odmerila.

Ker je ti sklep sred šolskega leta v Gradec prišel in se učencem oznanil, se nismo nadjali, de bi se njih veliko za slovenski poduk zglasilo — in glejte vendar se jih je dalo blizo 60 zapisati Slovincov in Nemcov, ki (skoro vsi) po 24 kr. sr. mesečne učnine učitelju plačujejo. Po pravici se tedaj smemo zanašati, da se jih bode o začetku drugega šolskega leta precej več v tej šoli za slovenščino potegnilo, in očitno je, da so nepristrani prečastiti g. svetovavec ne samo ravnopravnosti zadostili, temoč tudi potrebi in želji mnogih vstregli. Hvala, priserčna hvala Jim za njih blagi trud. Bog daj, da bi se Jim povsodi v naših zadevah tak